

РОЗДІЛ IV

Культура видання: типологічна та формально-змістова специфіка

УДК 070: 7.012

Ірина Канагесва – студентка Інституту філології та журналістики
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Конструктивні елементи дизайну (на прикладі журнальної періодики)

У статті проаналізовано можливості конструктивних елементів графічного дизайну та важливість їхнього застосування. Визначено типологічні особливості кожного з цих елементів та основні завдання, які вони виконують. Досліджено вплив сторінкових елементів на реципієнтів та їхні можливості щодо поліпшення процесу читання загалом. Викладена інформація зацікавить дизайнерів-початківців, допоможе їм зорієнтуватися у можливостях кожного з аналізованих елементів та потребності їхнього застосування, а також підкаже актуальні сучасні тенденції у дизайні друкованої періодики.

Ключові слова: білий (негативний) простір, конструктивний елемент, графічний дизайн, сторінковий елемент, верстка.

Постановка наукової проблеми та її значення. Графічне оформлення видання впливає на вибір читача так само, як і його наповнення, а в деяких випадках стає основним чинником. Тенденції графічного дизайну змінюються з кожним днем, а все задля того, щоб привернути увагу читача, зацікавити його, зробити сприймання інформації легшим та швидшим. Сучасна періодика повинна покладатися на нововведення, еволюціонувати. Зважаючи на кількість пропонованої продукції, споживачі перенасичені вибором. Найкращий дизайн сьогодні – це найпростіші форми.

Значення дослідження полягає в тому, що зібраний у ньому матеріал та описані сучасні тенденції допоможуть дизайнерам-початківцям орієнтуватися у графічному дизайні, зокрема правильно користуватися сторінковими елементами.

Аналіз досліджень проблеми. Розгляд конструктивних елементів дизайну зазначений у працях Р. Паркера [1], Т. Самара, Р. Вільямс [2], В. Феркель [7] та ін.

Мета статті. Проаналізувати конструктивні елементи дизайну, які через нові віяння у сфері графічного дизайну виходять на передній план та допомагають привернути увагу читачів.

Передбачено виконання таких завдань: проаналізувати можливості конструктивних елементів графічного дизайну; визначити типологічні особливості кожного з цих елементів; дослідити вплив сторінкових елементів на реципієнтів та їхні можливості щодо поліпшення процесу читання загалом.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Порівняно із вмістом сторінки (текстом і графікою), елементи її оформлення не здаються такими вже цікавими. Проте їхня відносна непомітність не означає, що ними можна нехтувати. Вони виконують роль обрамлення.

Сторінкові елементи – це будівельний матеріал, доступний дизайнерові. Вони не є результатом роботи письменника або художника, їх не здобудеш з каталогу з фотографіями. Їх за необхідності створює і видаляє дизайнер. Уміння застосувати їх у потрібний час, у потрібному місці і становить різницю між дизайном та версткою документа і бездумним заливанням контенту на сторінку [1, с. 108].

За Р. Паркером основними конструктивними елементами дизайну є: 1) білий простір; 2) спуски; 3) вертикальний білий простір; 4) лінійки; 5) плашки; 6) зовнішні рамки; 7) внутрішні рамки; 8) тінь; 9) ілюстрації в обріз та ін.

У цій статті ми окреслимо усі елементи, проте хочемо більше уваги приділити тому, який використовується найчастіше, а саме білому (негативному) простору, а також розповісти про сучасні тенденції у графічному дизайні, які допомагають вдало використовувати ці елементи.

Поняття простору в сучасному мистецтві (а значить і дизайні) повністю переосмислили художники імпресіоністи, почавши використовувати порожній простір навколо предметів як ще один елемент.

Білий простір (white space) – частина сторінки, не зайнята текстом або графікою [2, с. 12]. Білий (негативний) простір не обов'язково повинен бути білого кольору, це лише загальна назва, що застосовується до вільної площі на сторінці незалежно від її забарвлення. Він відіграє величезну роль. Із часів ренесансу і в живописі, і в архітектурі, і в типографіці простір не тільки створює другий план, а й взаємодіє з об'єктом. Негативний простір – це те, що оточує об'єкт на картинці. Він настільки ж важливий, як і сам малюнок, тому що приносить баланс у композицію [3].

Тенденції кількох останніх років роблять ставку на концептуальне використання негативного простору та тяжіють до мінімалістичного зображення замість нагромадження складних елементів.

Правильно застосовуючи можливості негативного простору, можна домогтися: відчуття легкості та елегантності композиції; концентрації уваги на найголовнішому елементі композиції; легкості сприйняття тексту; керування поглядом глядача; передачі додаткового сенсу роботи [4].

Переповнені проекти – занадто важкі для сприйняття і не забезпечують легкості читання. Білий простір вклинюється між елементами буфером, тому легше знаходити те, що потрібно, він все розділяє, дає елементам їхній особистий простір, самостійність, помітність, легкість для читання і взаємодії [5].

Спуск – додатковий вільний простір між верхнім полем сторінки і початком тексту – один із найпростіших способів поживлення публікації [1, с. 110].

Спуски застосовуються для посилення значення заголовків та привернення уваги читачів до розташованих нижче текстів. Вони надають шпальті контрастності.

Вертикальний білий простір – хороший спосіб зробити документ таким, який заохочує до прочитання.

Вертикальне біле поле покликане поліпшити читабельність тексту і зробити сторінку більш відкритою. Також це чудове місце для розташування візок, ілюстрацій, виносок, які можна вирівняти горизонтально до тих блоків тексту, до яких вони відносяться [1, с. 112].

До основних конструктивних елементів дизайну також відносять лінії. У кресленні лінія – це розчерк пера або олівця, але в графічному дизайні – це будь-які дві з'єднані точки. Лінії можуть застосовувати для поділу простору. Наприклад, у дизайні періодики лінії використовуються для того, щоб відокремити зміст, заголовки і бічні панелі.

Лінії підкреслюють або обрамлюють елементи сторінки. Лінії бувають різні: прості, прикрашені орнаментом, горизонтальні, вертикальні, товсті й тонкі, суцільні й пунктирні.

Вертикальні лінії часто застосовують для розділення колонок. Горизонтальні – для розділення різних за змістом фрагментів у середині колонки або для привернення уваги до підзаголовків, а також оформлюють цитати [1, с. 113]. На вибір ліній повинні впливати гармонійність із загальною тональністю шпальти та тематикою видання.

Плашки – ще один популярний елемент. Плашкою можна назвати лінійку товщиною більше 12 пунктів або дуже вузьку рамку, залиту яким-небудь кольором. Плашки застосовують як самостійні елементи оформлення та як основу для розміщення тексту «навиворіт» [7, с. 51].

Проте під час верстки журнальної періодики потрібно використовувати мінімально необхідну кількість розділових елементів: лінійок, рамок, плашок та ін., щоб не виникало ефекту «захарашеності».

Ще один елемент дизайну – зовнішні рамки, вони створюються для залучення уваги читача до змістового простору документа, до тієї області, де розташований текст та ілюстрації. Рамки – це лінії або графічні елементи, що оточують простір документа [1, с. 116].

Рамки існують у будь-якій публікації, навіть якщо жодні її елементи очевидно не обрамлені. Читач сприймає рамки на підсвідомому рівні, завдяки краям ілюстрацій і текстових колонок, що позначають межі смуги.

Для виділення фрагментів публікації і відмежування їх від основного тексту застосовуються внутрішні рамки. Внутрішні рамки – зменшена версія рамок зовнішніх. Вони обрамляють не всю сторінку, а тільки її частину – статтю, діаграму, графік або рекламний модуль. Рамками виділяють елементи оформлення періодичних видань, які повторюються в кожному номері, завдяки чому їх неважко знайти [1, с. 117]. Також рамки застосовують для додаткової інформації, допомагають їй не зливатися з основним текстом, а також для зручності, щоб реципієнт під час читання не відволікався від головної інформації.

Тінь – конструктивний елемент дизайну, що привертає увагу читача за допомогою створення ефекту об'єму.

Тінь використовують для того, щоб виділити фотографії, малюнки чи вставки на загальному фоні сторінки, а також надати їм виразності. Тінь користується особливою популярністю в журнальній періодиці, а також при створенні логотипів та іншої рекламної продукції. Проте цей елемент треба використовувати з обережністю, особливо у газетній періодиці, бо на відміну від журнальної, якість та колір паперу тут дуже варіюється, і, замість надання виразності певним фрагментам, можна отримати зворотній ефект – нечіткість, розмитість країв зображення.

Ілюстрація в обріз – це ілюстрація, яка виходить за межі шпальти та впирається у фізичний край сторінки. Читач сприймає сторінку як вікно, через яке видно не всю ілюстрацію, а лише її частину [1, с. 123].

За допомогою цього елемента можна надати фотографіям ефекту значущості та відкритості, вони не здаватимуться ізольованими.

Висновки. Проаналізувавши конструктивні елементи графічного дизайну та визначивши їхні типологічні особливості, ми зробили висновок, що це одні з найкорисніших додаткових матеріалів, вони допомагають читачу швидше й легше сприймати інформацію, зосереджуючи його увагу на головному.

Сторінкові елементи виконують роль обрамлення публікації, наче рама для картини. Дизайнер-початківець мусить ознайомитися з кожним із цих елементів та з прийомами їхнього правильного застосування, щоб не перевантажувати сторінку.

Література

1. Паркер Р. Как сделать красиво на бумаге / Р. Паркер. – СПб ; М. : Символ-Плюс, 2008. – 385 с.
2. Вильямс Р. Дизайн для Недизайнера / Р. Вильямс. – СПб ; М. : Символ-Плюс, 2008. – 191 с.
3. Искусство негативного пространства [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://virink.com/post/186517>.
4. Позитивно о негативном [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://creativshik.com/pozitivno-o-negativnom/>.
5. Turnbull C. Using White Space (or Negative Space) in Your Designs [Электронный ресурс] / C. Turnbull. – Режим доступа : <http://webdesign.tutsplus.com/articles/using-white-space-or-negative-space-in-your-designs--webdesign-3401>.
6. Самара Т. Эволюция дизайна. От теории к практике / Т. Самара. – М. : «РИП-холдинг», 2009. – 272 с.
7. Феркель В. Компьютерная верстка / В. Феркель. – Челябинск : Цицеро, 2009. – 164 с.

References

1. Parker R. Kak sdelat' krasivo na бумаге / R. Parker. – SPb ; M. : Symvol-Plyus, 2008. – 385 s.
2. Vyl'yams R. Dizayn dlya Nedyzaynera / R. Vyl'yams. – SPb ; M. : Symvol-Plyus, 2008. – 191 s.
3. Yskusstvo nehatyvnoho prostranstva [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu : <http://virink.com/post/186517>.
4. Pozytivno o nehatyvnom [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu : <http://creativshik.com/pozitivno-o-negativnom/>.
5. Turnbull C. Using White Space (or Negative Space) in Your Designs [Elektronnij resurs] / C. Turnbull. – Rezhim dostupu : <http://webdesign.tutsplus.com/articles/using-white-space-or-negative-space-in-your-designs-webdesign-3401>.
6. Samara T. Evolyutsyya dizayna. Ot teoryy k praktyke / T. Samara. – M. : «RYP-kholdynh», 2009. – 272 s.
7. Ferkel' V. Komp'yuternaya verстка / V. Ferkel'. – Chelyabynsk : Tsytsero, 2009. – 164 s.

Канагеева И. Конструктивные элементы дизайна (на примере журнальной периодики). В статье проанализированы возможности конструктивных элементов графического дизайна и важность их применения. Определены типологические особенности каждого из этих элементов и основные задачи, которые они выполняют. Исследовано влияние страничных элементов на реципиентов и их возможности по улучшению процесса чтения в целом. Изложенная информация заинтересует начинающих дизайнеров, поможет им сориентироваться в возможностях каждого из рассматриваемых элементов и нужности их применения, а также подскажет актуальные современные тенденции в дизайне печатной периодики.

Ключевые слова: белое (отрицательное) пространство, конструктивный элемент, графический дизайн, страничный элемент, верстка.

Kanaheieva I. Structural Design Elements (On an Example of Magazines). The article deals with the aspects of constructive elements of graphic design and the importance of their application. The author defines typological features of each of these elements and basic tasks that they perform. The influence of page items on recipients and their capabilities to improve the process of reading in general are overviewed. The provided information may be interesting for the beginners in the field of design. It will help them to understand the capabilities of each of the analyzed elements and foresee the usefulness of their practical application. Summarized data will also help to advise current trends in the design of printed periodicals.

Keywords: white (negative) space, constructive element, graphical design, page item, layout.

Адреса для листування: katirchik@ukr.net

УДК 007:304:070. 482

Ольга Керц – кандидат наук із соціальних комунікацій,
старший викладач кафедри журналістики Інституту міжнародних відносин
Національного авіаційного університету

Філософсько-богословська тематика в українських католицьких мас-медіа

Філософсько-богословська тематика в католицьких мас-медіа періоду незалежної України розгортається в кількох напрямках: концептуальні поняття (душа, сумління, толерантність, екуменізм тощо); символіка; обряди; таїнства. Виділено основні напрямки розгортання філософсько-богословської тематики в мас-медіа Римо-католицької церкви в Україні. Виявлено особливості висвітлення означених тем, проаналізовано ідейно-концептуальні засади публікацій, означено їхні жанрові характеристики.

Ключові слова: філософсько-богословська тематика, жанри, мас-медіа, Римо-католицька церква, Україна.

Постанова наукової проблеми та її значення. Криза традиційних ЗМІ, спровокована сучасними тенденціями трансформації системи журналістики, висуває вузькоспеціалізовані медіа (т. зв. «нішеві») на перший план – дослідники журналістики, редактори та видавці визнають цей сегмент традиційних мас-медіа одним із найперспективніших у плані виживання в сучасних умовах [13]. Ці дані актуалізують пріоритетність дослідження католицьких часописів, оскільки останні, без сумніву, відносяться до спеціалізованих видань. У національному масштабі доцільність вивчення контенту вітчизняних католицьких мас-медіа підтверджують дані останніх соціологічних опитувань, що засвідчують високий рівень національної релігійності. Так, українці потрапили в європейську сімку лідерів за релігійністю [9], рівень довіри до церкви постійно зростає (+ 45 % наприкінці 2014 р. і + 44 % у березні 2015 р.), а інститут церкви «протягом усіх років існування України як незалежної держави очолює рейтинг довіри, поступившись лише в останній рік волонтерським рухам» [1].

Аналіз досліджень цієї проблеми. Контент національних релігійних мас-медіа був предметом дослідження українських науковців: А. Бойко, М. Балаклицького, О. Рижко, М. Рожило, І. Скленера та деяких інших. Однак матеріал філософсько-богословської тематики власне римо-католицьких ЗМІ поки залишався поза увагою науковців.